

POHJOIS-POHJANMAAN
TE-KESKUS

Saap. 07. 08. 2006

Dnro 2505/3510-2004
Käsitt.

VMF

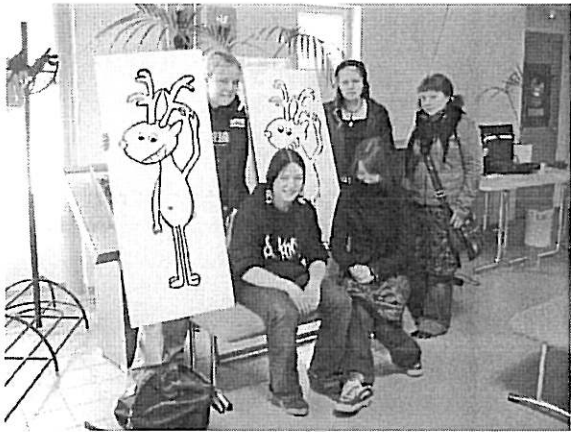
LOPPURAPORTTI

Vesa Jurmu

YLI-IIN MODERNI MAALAIJÄRKI

Yli-Iin kylien kehittämishanke

1.10.2004 – 31.3.2006

YLI-II 2006

SISÄLLYSLUETTELO

1. HANKKEEN TAUSTAA JA ESITTELY	3
2. YLI-IIN MODERNI MAALAIJÄRKI -HANKKEEN TOTEUTUS	4
2.1. KEHITTÄMISHANKKEEN ORGANISOINTI JA TIEDOTUS	5
2.2. KOTIPALVELUIDEN KEHITTÄMINEN JA YRITTÄJYYS	5
2.3. KYLIEN MARKKINOINTI, VIIHTYVYYDEN JA HOUKUTTELEVUUDEN LISÄÄMINEN	7
2.4. NUORTEN AKTIIVISUUDEN JA OSALLISUUDEN LISÄYS	8
2.5. KYLÄSUUNNITELMIEN TOTEUTUS JA KEHITTÄMINEN	10
2.6. HANKKEEN INVESTOINNIT	10
3. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	13

KUVAT

Kansikuva	Harrastemessuja järjestäneet nuoret, Lakka, Puolukka, Maalismaan kyläilta. (Kuvat Vesa Jurmu)
Kuva 1. s. 5	Yli-Iin aktiivinen vanhusneuvosto kokouksessa. (V. Jurmu)
Kuva 2. s. 6	Kotityökoulutuksen ryhmäkuva (V. Jurmu)
Kuva 3. s. 6	Elinkeinoillan viihdyttäjät Kierikki-keskuksessa (V. Jurmu).
Kuva 4. s. 7	Kyläesitteet rakentajamessuilla 2006 Oulussa (V. Jurmu)
Kuva 5. s. 8	Yli-Iin pitäjöpäivillä 2005 lapset lauloivat (V. Jurmu)
Kuva 6. s. 9	Nuori – osallistu ja vaikuta –tapahtuma (V. Jurmu)
Kuva 7. s. 9	Mammuttiseikkailun järjestäjät (V. Jurmu)
Kuva 8. s. 10	Asukaskuulemisilta Jakun koululla (V. Jurmu)
Kuva 9. s. 11	Maalismaan uimakoppi (V. Jurmu)
Kuva 10. s. 11	Karjalankylän uimakoppi (V. Jurmu)
Kuva 11. s. 11	Pahkalan kylän uimakoppi (V. Jurmu)
Kuva 12. s. 12	Tannilan grillauskatos (V. Jurmu)
Kuva 13. s. 12	Taajaman avantouintipaikka (V. Jurmu)

1. HANKKEEN TAUSTAA JA ESITTELY

Hankkeen nimi ja nro: Yli-Iin moderni maalaisjärki, 17498

Hakija: Yli-Iin kunta

Rahoittaja: JoMMa ry, TE-keskus

Toteutusaika: 1.10.2004 – 31.3.2006

Toteutusalue: Yli-Iin kunta

Budjetti rahoituspäätöksen mukaan:

Kehittämishanke	62 284,00
Investoinnit	20 341,00

Yhteistyötahot:

Yli-Iin kyläyhdistykset 8 kpl, Yli-Iin 4H-yhdistys, Yli-Iin seurakunta, Yli-Iin martat, Voimistelu- ja urheiluseura Yli-Iin naseva, Kylävalakiat –hanke, Polulta toimeksi –hanke, Pohjois-Suomen koulutuskeskus, Kylien tori –hanke, Maaseudun osaamisverkosto Oras, Muhoksen kyläasiamies 2 –hanke, KKK 2 –hanke, Oulunkaaren seutukunnan matkailupalveluiden kehittämishanke.

Tausta ja tavoite: Hanke oli jatkoa Yli-Iin kyläasiamies –hankkeelle, jossa aloitettua Yli-Iin kylien omaehtoista kehittämistyötä kyläsuunnitelmien toteuttamisineen ja yrittäjyyden tukemiseksi jatketaan. Pää tavoite oli kehittää Yli-Iin maaseudusta vetovoimainen, toimiva, asukkaistaan huolta pitävä ja uusia asukkaita houkutteleva asuinympäristö. Nuorten aktivointi kylätoimintaan ja kylien kehittämiseen sekä yrittäjyyden tukeminen olivat hankkeen painopistealueita. Hankkeen toimenpiteillä oli tavoitteena saada uusia asukkaita Yli-Iin kylille.

2. YLI-IIN MODERNI MAALAIJÄRKI -HANKKEEN TOTEUTUS

Yli-Iin moderni maalaisjärki- hankkeen toteutusta ohjasi hankesuunnitelma, TE-keskukselta saatu rahoituspäätös sekä käytännön asioissa tukea saatiin toimintaryhmä JoMMa ry:n toiminnanjohtaja Tauno Laurilalta sekä Tuija Lambackalta. Hankkeen vetäjänä toimi yli-iiläinen Vesa Jurmu, joka oli hankkeen ainoa palkattu työntekijä. Hankkeen aluksi valittuun ohjausryhmään valittiin edustaja jokaiselta Yli-Iin kahdeksalta kylältä. Ohjausryhmän koostumus oli seuraava:

Rauni Nokela	pj	Yli-Iin kunta
Ari Ylipahkala	vpj	Pahkalan kyläyhdistys
Raikko Tuominen		Ijoen kyläyhdistys
Sisko Sipola		Tannilan kyläyhdistys
Mauri Jyrkäs		Leuvan kyläyhdistys
Aatos Manninen		Yli-Iin taajaman teemaryhmä
Hilkka Männikkö		Karjalankylän maaseutuseura
Maria Lapinkangas		Maalismaan kyläyhdistys
Keijo Juntunen		Jakkukylän kyläyhdistys
Tauno Laurila		JoMMa ry
Vesa Jurmu	sihteeri	Hankkeen vetäjä

Hanke koostui kehittämishankeosasta sekä pienistä investoinneista. Niitä käsitellään seuraavissa kappaleissa.

2.1. KEHITTÄMISHANKKEEN ORGANISOINTI JA TIEDOTUS

Hankkeen alkuvaiheessa luotiin hankkeen markkinointia ja tiedottamista varten hanke-esitys, www-sivut, lehdistötiedote ja pidettiin tiedotustilaisuus. Jokaisella Yli-Iin kahdeksalla kylällä sekä nuorille järjestettiin hanke-iltoja, joissa kerrottiin hankkeesta, kylien kehittämisestä ja kartoitettiin kylien kehittämiskohteita ja –ideoita sekä kylien palvelujen tarvetta ja niiden tarjoajia. Kyselyssä kartoitettiin myös kyläläisten halukkuutta selvittää mahdollisuudet toimia yrittäjänä. Aktiivisten nuorten kanssa yhteishenkeä kohotettiin mm. lentopalloa pelaamalla.

2.2. KOTIPALVELUIDEN KEHITTÄMINEN JA YRITTÄJYYS

Hankkeen alussa tehty kartoitus osoitti, että vanhukset olivat heti vailla kohtuuhintaista kotiapua. Hanke organisoikin pian kotityöryhmän n. 8 kuukaudeksi. Työssä kotityöryhmässä oli kaksi työntekijää ja rinkiä hallinnoi Taajamassa toimiva kyläyhdistys.

Kuva 1.

Yli-Iin aktiivinen vanhusneuvosto kokouksessa, jonka jälkeen kotityörinki käynnistettiin Yli-Iin moderni maalaisjärki – hankkeen avulla.

Myöhemmin hankkeen avulla organisoitiin Yli-Iihin kotityökoulutus, jossa palvelujen tuottamisesta kiinnostuneet saivat ohjausta kotipalvelujen tuottamiseen itsenäisinä yrittäjinä tai esim. osuuskunnan kautta. Koulutuksesta huolehti Polulta toimeksi –hanke Leila Junntilan johdolla. Koulutuksen yhteydessä järjestettiin myös avoin osuuskuntakoulutus, osuuskuntatoiminnan

perusteista. Kouluttajana oli Tarja Pahnila Pohjois-Suomen Koulutuskeskuksesta. Ainakin yksi koulutukseen osallistunut työskentelee nyt kotipalvelualalla osuuskuntayrittäjänä.

Kuva 2.

Yli-Iin moderni maalaisjärki -hankkeen avulla organisoituun kotityökoulutuksen suoritti 12 kotityöstä ja yrittämisestä kiinnostunutta henkilöä. Kursilaisten järjestämä päätöstilaisuus oli Kierikkikeskuksen Meripihkakabinetissa.

Neljä yli-iiläistä yrittäjää ohjattiin Ossaakko myyvä -koulutukseen, jossa ne saivat myyntiin ja markkinointiin koulutusta. Hanke tuki myös matkailupalveluyrityksien markkinointia ja hankkeen aikana pohdittiin kylien mahdollisuudesta tuottaa myös matkailupalveluja. Esiin nousivat jokien, luontopolun ja vanhan myllyn ja museon hyödyntäminen matkailullisesti. Siuruanjoen hyödyntäminen melontajokena ja kelkkareitistöjen lisääminen ja parantaminen olivat myös esillä. Hanke oli mukana aktivoimassa yrittäjiä yhteistoimintaan. Yrittäjille järjestettiin tapaamisia asian edistämiseksi.

Kuva 3.

Oulunkaaren seutukunnan Matkailupalveluiden kehittämiskoulutukseen osallistuneet yrittäjät viihdyttivät muita yrittäjiä elinkeinoillassa Kierikkikeskuksessa.

Erityisesti uusista yrittäjistä tehtiin juttuja kunnan tiedotuslehtiin. Näillä toimilla pyrittiin tukemaan yrittäjiä ja luomaan yrittäjämyönteistä ilmapiiriä. Hankkeen vetäjä oli mukana osaltaan kunnan maaseutuyrityksille tehdyssä kyselyssä yritysten tilanteesta ja kehittämistarpeista. Maaseutuyritysten osalta yhteistyötä tehtiin kunnan maaseutuneuvojien kanssa.

2.3. KYLIEN MARKKINOINTI, VIIHTYVYYDEN JA OUKUTTELEVUUDEN LISÄÄMINEN

Kylien markkinoinnin parantamiseksi pidettiin kotisivujen tekokoulutus, jossa tehtiin kylille kotisivuja. Kylillä ideoitiin kylän markkinointia ja sen tuloksena syntyi ensimmäinen kyläesite jokaiselle kahdeksalle Yli-Iin kylälle. Hankkeen vetäjä osallistui myös kunnan markkinointiin markkinoimalla kuntaa ja kyliä rakentajamessuilla sekä asuntomessuilla ja muissa tapahtumissa.

Kuva 4. Kyläesitteet olivat näyttävästi esillä kevään 2006 rakentajamessuilla Oulussa Yli-Iin kunnan osastolla. Hankkeen vetäjä oli esittelijänä Oulun rakentajamessuilla 2005.

Hankkeen vetäjä oli myös mukana tukemassa laajakaistayhteyden saamiseksi tehtäviä toimenpiteitä. Tällä hetkellä laajakaistayhteys on asennettuna Yli-Iin kylille.

Tehdyn kyselyn perusteella kylän viihtyvyyttä ja houkuttelevuutta lisää erityisesti yhteiset tapahtumat, joihin voi osallistua koko perheellä. Hankkeen

vetäjä oli mukana tukemassa työllään kylillä järjestettäviä tapahtumia. Hankkeen tukemia tapahtumia olivat Yli-Iin pitäjätapahtumat, onkikilpailut Tannilassa, Myllymarkkinat Haapakoskella, Venetsialaiset taajamassa ja uuden vuoden vastaanotto Yli-Iin torilla.

Kuva 5.
Yli-Iin pitäjätapahtumilla lapset lauloivat omaksi ja muiden pitäjätapahtumavieraiden iloksi.

2.4. NUORTEN AKTIIVISUUDEN JA OSALLISUUDEN LISÄYS

Nuorten kanssa päätettiin järjestää Yli-Iissä harrastemessut ja he olivat vahvasti järjestämässä harrastemessuja, johon osallistui kymmeniä kylien yhdistyksiä ja harrastepiirejä ja melkein puolet pitäjän väestä. Hankkeen vetäjä oli mukana myös nuorisovaltuuston aloittaessa toimintansa ja järjesti nuorille kokouskoulutuksen, jossa kouluttajana kunnallispolitiikassa pitkään toiminut Esko Kortti.

Yli-Iin moderni maalaisjärki -hanke oli mukana järjestämässä myös Nuori - osallistu ja vaikuta -tapahtumaa, johon osallistui yli-iiläisten nuorten lisäksi aktiivisia nuoria neljästä lähikunnasta. Tapahtuman teemaksi valittiin yrittäminen, osa-alueinaan matkailun ohjelmapalvelut, 4H-yrittäminen ja matkailuelämys.

Hanke tuki osaltaan nuorten omaa Kierokki- rocktapahtumaa, jossa 5 nuorten bändiä lähialueelta tuli soittamaan Yli-Iihin. Nuorten kanssa tehtiin myös retki lähialueella. Yhteistyössä 4H-yhdistyksen ja nuorten kanssa kehitettiin Mammuttiseikkailu lapsille, josta nuoret saivat myös tuloja.

Kuva 6.

Nuori – osallistu ja vaikuta –tapahtumassa viiden paikkakunnan nuoria opastettiin konkreettisesti mm. Kierikkikeskuksen tarjoamiin matkailun ohjelmalveluihin. Kuvassa Sami Viljanmaa pukeutuneena kivikauden mieheksi.

Kuva 7.

Yli-Iin pitäjöpäivien, Kierikin talvikauden avauksen ja Oululaisen päiväkodin vierailun ohjelmaan kuulunut mammuttiseikkailu toi rahaa "ysiläisten" luokkaretkirahastoon.

2.5. KYLÄSUUNNITELMIEN TOTEUTUS JA KYLIEN KEHITTÄMINEN

Aiemmin laadittuja kyläsuunnitelmia toteutettiin mm. pienten investointien osalta, joista kerrotaan seuraavassa kappaleessa. Kylillä tehtiin ympäristöhoitotyötä pusikoita raivaamalla ja metalliromua keräämällä. Jakkukylään perustettiin uusi kyläyhdistys, jolle laadittiin kyläsuunnitelma Kylävalakiat- hankkeen avustuksella.

Kuva 8.

Hankeiltoihin Jakun koululle kokoontui runsaasti kyläläisiä. Koulun säilyttäminen ja uusien perheiden houkuttelevuus kylälle koettiin tärkeiksi tavoitteiksi. Kuva on Jakkukylässä pidetystä kuntaliitosselvityksen asukaskuulemisillasta tammikuulta 2006.

Kyläyhdistysten sääntöjä muokattiin kyläyhdistysten mallisääntöjen mukaiseksi ja 2 yhdistystä rekisteröitiin. Kyläyhdistysten toimintaan pyrittiin lisäämään suunnitelmallisuutta ja tavoitteellisuutta. Hankkeen vetäjä oli osaltaan vaikuttamassa siihen, että kuntaliitoksen asukaskuulemisillat pidettiin jokaisella kahdeksalla kylällä.

2.6. HANKKEEN INVESTOINNIT

Yli-Iin moderni maalaisjärki -hankkeen aikana rakennettiin 6 rakennelmaa eri kylille. 4 uimakoppia, joista kolmea rahoitettiin hankkeen kautta, grillikatos ja avantouimakoppi. Investoinnit toteutettiin kyläyhdistysten organisoimana ja työ tehtiin pääasiassa talkoovoimin. Alkuperäisiin suunnitelmiin haettiin muutosta siten, että uimakoppien kokoa pienennettiin ja mukaan saatiin avantouintikopin valmistus taajamaan. Haapakosken sijaan uimakoppi tuli Karjalankylään. Seuraavilla on uusien investointien esittely.

Kuva 9.

Maalismaahan rakennettu uimakoppi valmistettiin kevythirrestä. Uimakoppi ja PVO- Vesivoiman kunnostama uimaranta ovat Maalismaan voimalaitoksen yläaltaalla Iijoella.

Kuva 10.

Karjalankylään rakennettu uimakoppi on lautarakenteinen ja se sijaitsee Puusaaren Kärkelässä suositulla uimarannalla Iijoen rannalla. Uimaranta on PVO- Vesivoiman kunnostama.

Kuva 11.

Pahkalan kylälle rakennettu uimakoppi on lautarakenteinen. Se sijaitsee Pahkalassa PVO- Vesivoiman kunnostamalla uimaranta-alueella Iijoen rannalla.

Kuva 12.

Tannilan kyläyhdistys rakensi kokoontumispaikkansa Yli-Tannilan toimitalon pihaan grillauskatoksen parantamaan toimitalon ja sen takana virtaavan Siuruanjoen virkistyskäyttöä.

Kuva 13.

Yli-Iin taajaman teemaryhmän rakentama avantouintikoppi otettiin käyttöön maaliskuussa. Avantouinipaikka Yli-Iin Möljällä on keskeisellä paikalla ja monipuolistaa uimaranta- ja ulkoilualueen käyttöä

3. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Yli-Iin moderni maalaisjärki –hanke toteutettiin hankesuunnitelman mukaan. Hankkeen toteutukselle haettiin lisääaikaa 3 kuukautta, koska hankkeen rahoituspäätös tuli suunniteltua myöhemmin. Hankkeen toimenpiteet saatiin pääasiassa toteutettua ja hankkeelle asetetut tavoitteet toteutettua. Hankkeen kustannukset pysyivät budjetin asettamissa rajoissa.

Hankkeen välillisinä tuloksina voidaan nähdä seuraavia asioita: kylien tiedottaminen on lisääntynyt, paikallislehdissä on enemmän positiivisia juttuja tapahtumista ja kylien elämästä. Hankkeen aikana pidetyt kylä- ja koulutusillat ja kuntaliitokseen liittyvät asukaskuulemistilaisuudet lisäsivät kyläläisten yhtenäisyyttä ja tietoa kunnan ja kylien tilanteesta. Osaltaan välillisenä tuloksena on yrittäjämönteisyyden lisääntyminen, joka näkyy usean uuden yrityksen syntymisenä hankkeen aikana ja sen jälkeen. Kunnassa oman yrittäjähdistyksen toimintakin näyttäneen saaneen käynnistykseen puhtia.

Hankkeen varsinaisia ohjausryhmän kokouksia pidettiin 5. Viimeisessä kokouksessa todettiin, että hanke oli ollut tarpeellinen. Paljon oli saatu tehtyä, vaikka tekemistä olisi ollut ja on enemmänkin. Kylätoiminnalle jatkumiselle edellytyksenä nähtiin jonkun henkilön nimeäminen kylätoiminnan vetäjäksi. Hankkeen kautta saatu vetoapu koettiin välttämättömäksi. Kunnan taloudellisesti tiukassa tilanteessa vapaaehtoinen työ kylien kehittämiseksi olisi tärkeää.

Hankkeen aikana tehtiin kahdelta kylältä aloite ympäristökeskukselle Iijoen tilanteen parantamiseksi. Uusia hankkeita ei haettu, vaikka pienten investointien lisäämisestä keskusteltiin aika ajoin.

Vesa Jurmu

Hankkeen vetäjä

